

TOIMINTAMME MAALAISKUNTIEN EPÄPOLIITTISISSA JÄRJESTÖISSÄ

Hyvät Toverit

Vähänäkin Matti pyysi minua puhumaan tänne toiminnastamme kylätoimikunnissa. Kun ohjelma tuli, oli siihen merkitty, että puhun toiminnastamme asukasyhdistyksissä ja kylätoimikunnissa. Kun ryhdyin valmistamaan tätä esitelmääni, tuli mieleeni vaikka kuinka monta epäpoliittista järjestöä, joissa myös näkyvien demarien pitäisi maalaiskunnissa jalansijan verran toimia. Tämän vuoksi laajensin esitelmäni aiheen käsittämään toimintaamme maalaiskuntien epäpoliittisissa järjestöissä. Sosiaalidemokraattisissa järjestöissähän meidän tietysti pitää toimia, mutta se ei enää nykyaikana riitä, vaan aktiivisen poliitikon on ehdittävä paljoon muuhunkin.

Olen iloinen siitä, että puolueemme johtoelimissä vihdoinkin on taas muistettu maaseutukin ja ryhdytty miettimään, että mitenkähän säilyttäisimme kannattajajoukkomme sielläkin. On kummallista, että näihin saakka on valtiollisissa vaaleissa puolueemme saamista äänistä lähes puolet ollut kotoisin maalaiskunnista ja vaikei maalaiskuntien kannatuksen säilyttämiseksi ole juuri mitään tehty, niin vielä viimeksi pidetyissäkin valtiollisissa vaaleissa sosiaalidemokraattien saamista äänistä tuli runsas kolmannes maalaiskunnista. Silti maalaiskunnista tuli eduskuntaryhmäämme valituksi vain kolme jäsentä. Nyttemmin on kaksi muuttanut kaupungeista maalaiskuntaan, joten tällä hetkellä eduskuntaryhmässämme on 5 jäsentä maalaiskunnista. Tiedän kokemuksesta, että maalaiskuntien asiat ja pulmat ovat monasti ihan erilaisia kuin suurten kaupunkien, joten olisi välttämätöntä saada eduskuntaryhmäämme edes yksi sosiaalidemokraatti joka vaalipiiristä, myös maalaiskunnista. Ei siihen päästä, elleivät

fiksuimmat maalaiskunnissa asuvista tovereista ennen puolueäänestystä jo kirjoita omiin lehtiin, että jos maalaiskuntalaiset haluavat omien asioittensa edustajaa eduskuntaan, on niitä ehdokkaita äänestettävä myös jo puolueäänestyksessä ja sitten keskitettävä varsinaisissa vaaleissa äänet puolueäänestyksessä eniten ääniä saaneelle maalaiskuntalaiselle. Ehdokasasettelu tapahtuu jo ensi syksynä, seurakunnan vaalit ovat jo ensi vuonna.

Puolueeltamme puuttuu melkein tyystin esim. maatalouden ja maatalouspolitiikan asiantuntijat valtion korkeimmissa elimissä. Kepulaiset saavat melko suvereenisti esitellä, mitä heidän edukseen on kulloinkin päätettävä. Ei meidän Matti Hannula, Pentti Viita tai metsänhoitaja Erkki Laine siellä pohjoisessa yksinään pysty kamppitamaan kepulaisten vaatimuksia, kun koko muu oma porukka ei ymmärrä juuri mitään näistä asioista. Olen aina sanonut, että puolueen olisi kannattanut jo aikaa ostaa oma koetila ja kouluttaa varoillaan muutama köyhä nuori agronomeiksi ja metsänhoitajiksi, joiden olisi tullut opetella ajattelemaan maatalouden asioita kokonaisvaltaisesti suhteutettuna palkanansaitsijan tuloihin. Niihinhan kepulaiset aina vetoavat, mutta vaikenevat miljoonaomaisuuksistaan, joita heidän lapsensa saavat perintöinä, kun työläisen lapsille jää tapeltavaksi korkeintaan velkainen omakotitalo.

Tarkastellessani jäsentilastojamme sain selville, että viime valtiollisissa vaaleissa äänestäjistämme, joita oli yli 600.000, oli puolueemme jäseniä enää vajaat 14 % ja siinä on jo kaikki rästiläisetkin mukana. Puolueellamme on vanhastaan ollut niin hyvä maine, että sen perusteella olemme vielä saaneet noinkin paljon ääniä ja olemme suurin puolue maassamme viimeisenkin Gallupin mukaan, mutta kuinka kauan? Vastaisuudessa tukemme ja turvamme ovat epäpoliittiset ja sitoutumattomat äänestäjät, joihin puolueemme jäsenten ja kaikkien vaaliehtokkaitten tulisi tehdä edullinen vaikutus.

Sehän on helppoa, kun vaan menemme kunnolla epäpoliittiseenkin toimintaan mukaan, kyllä siinä aina jossakin välissä pystyy osoittamaan, että sosiaalidemokraatit pyrkivät kaikessa vain oikeudenmukaisuuteen. Laitkin tulevat säädetyiksi vääristyneinä, ellei meidän voimamme riitä niitä pitämään jotenkin oikealla tolalla. Ei meillä näin hölmöjä lakeja, mitä meillä nykyisin on voimassa paljon, olisi koskaan säädetty, jos ihmiset olisivat ymmärtäneet antaa suuremman tukensa sosiaalidemokraateille. Itse olemme myöskin olleet turhan hiljaa kaikista niistä taisteluista, mitä eduskunnassakin on käyty esimerkiksi kaikista edistyksellisistä asioista kuten sosiaalisista- ja verolaeista. Voimamme eivät ole riittäneet esim. verolakien oikeudenmukaisena säätämiseen, mutta esimerkiksi lasten päivähoitolaista käytiin tiukkaa taistelua lähes 10 vuotta ennenkuin sekään saatiin aikaan.

Varsinainen puolue työ ei nykyaikana tunnu kiinnostavan paljon ketään. Ei haluta leimautua esimerkiksi työväestöksi, jos satutaan olemaan työssä vaikkapa pankissa, postissa, kansaneläkelaitoksen konttorissa, jonkun tehtaan konttorissa tai vaikkapa vain puotipuksuna. Työläinen -sana kalskahtaa oudosti hienojen neitien korvaan. He ovat toimihenkilöitä, joihin puolueemme pitäisi panostaa. Useat puolueemme jäsenetkin tuntevat työväenyhdistysten toiminnan ikäväksi kunnan asioitten jankkaamiseksi, miksi se ainakin Hämeessä on mennyt. Ei siitä tavalliselle jäsenelle mitään tehtävää jää, jos kerta toisensa jälkeen kuuntelee vain niitä neuvoja, mitä 20 vanhaa ukkoa jakelee kunnanvaltuustoon päässeille. Lainlaatijoitten neuvonta ei kiinnosta mitenkään tavallista yhdistyksen jäsentä. Ainakaan siihen aikaan, kun olin eduskunnassa ja pyysin välillä suorastaan, että neuvokaa minua, minkä kannan nyt otan ryhmässä tähän asiaan.

Sosiaalidemokraattinen naisliike ei ole myöskään enää pitkään aikaan ollut puolueessamme riittävästi arvostettua työtä. Jopa on sanottu, ettei semmoista naisliikettä erikseen enää ollenkaa tarvita. Tulos on nähtävissä. Jos ei Sosiaalidemokraattiset Naiset r.y:llä ole tärkeämpiä asioita kuin riehua sukunimilaista, niin sellaiset asiat eivät paljonkaan lämmitä köyhää yksinhuoltajaa tai vammaista. On suuri vaara, että tavallista ruumiillista työtäkin tekevät naiset vieraantuvat kokonaan puolueestamme, ellei riveistämme ala nousta taistelevia Miina Sillanpäitä, Martta Salmela-Järvisiä, Sylvi Siltasia ja Tyyne Paasivuoria. Olemmeko jo niin alhaalla, että puoleemme pitää pyytää jotain Liisa Kulhiala ehdokkaaksemme saadaksemme Helsingin kokoisessa kaupungissa suuren äänipotin?

Kenenkä sitten tällaisten temppujen jälkeen enää kannattaa tehdä kenttätöitä puolueemme riveissä, jos huipulle kutsutaan ketä sattuu toisistakin puolueista.

Olen edelleen sitä vanhanaikaista mieltä, että ihmisen pitää ensin kasvaa meidän omissa järjestötehtävissämme hyväksi puolueemme jäseneksi ja sen jälkeen, kun on jo vähän nimeäkin, pitää lisäksi osallistua kaikkeen muuhunkin inhimilliseen toimintaan yhteiskunnassamme niin, että saa toiminnassa oikein jalansijaa, eikä jäädä pyörimään ja kinaamaan vaan omassa demariporukassa. Muuallakin kuin työväentalolla tapahtuu jatkuvasti yhteiskuntaa kehittävää toimintaa, sillä eihän meidänkään puolueemme mikään itsetarkoitus ole. Itse aikoinani sain ääneni varmasti tällaisella ihmisten palvelulla. Olin nimittäin työssä sota-aikana kunnantoimistossa, jossa vilpittömästi yritin aina auttaa erikoisesti niitä perheenäitejä, jotka eivät siihen saakka olleet tottuneet hoitamaan mitään perheensä suurempia asioita. Enhän minäkään läheskään kaikkiin kysymyksiin osannut vastata, mutta sanoin aina, että otetaan selvää, mitä siinä pitää tehdä. Tietämättäni sain vuosien varrella vankan ystäväjoukon, joka sen jälkeen kun minusta tuli valtuusto- ja eduskuntaehdokas, äänesti meidän puoluetta minun kauttani. Olin kyllä tullut jo tunnetuksi hyvänä naisten puolesta riitelijänä

yhdistyksen kokouksissa. Meidän perheessämme oltiin innokkaita puolueemme jäseniä, jopa siinä määrin, että kun vanhin lapsistamme oli 10-vuotias, niin hän tokaisi kerran, ettei "teitin aina tarvitse meille siitä sosiaalidemokratiasta puhua, kyllä me nyt jo muutenkin tiedetään, mihin me kuulutaan". Hyvä on, me vastasimme. Siihen aikaan oli se onni, ettei tuollaisia televisioita ollut ihmisten tylsistyttäjinä, vaan kaikki harrastivat jotain omakohtaisesti. Ja eiköhän se taas kohta tule sekin aika, että ihmiset ryhtyvät itse kaipaamaan omakohtaisia harrastuksia. Ainakin siinä toivossa ryhdyn nyt vihdoin tarkastelemaan niitä monia epäpoliittisia järjestöjä, joihin sosiaalidemokraattienkin soisi menevän mukaan, jotta äänestäjäkunta eli tuttavapiiri laajenisi. Nyt pitää mennä mukaan jo ihan tarkoituksella eikä enää niinkään pelkästä hyvästä sydäimestä, kuten minä nuorena likkana tein. Itsekeskeiset ja opinhaluiset ihmiset voivat kansalaisopistoissa opiskellessaan saada suuret ihmisryhmät kannattajikseen vaaleissa, jos osaavat vetää oikeasta narusta. Ryhtyvät ensin johtokunnan puheenjohtajiksi tai sihteereiksi. Näistä on aina puute.

Yksi sosiaalidemokraattienkin nuorille ja lapsille sopiva järjestö on Suomen 4H-järjestö eli entinen Maatalouskerholiitto, jonka nimenmuutoksessa itse ansiokkaasti tappelin. Nuo 4 H:ta tarkoittavat neljää englantilaista sanaa, jotka alkavat H:lla ja tarkoittavat kättä, sydäntä, päätä ja terveyttä. Se merkitsee vapaasti suomentaen, että pyritään opettamaan nuorille harkintaa, pyrkimystä toimia aina oikein, hyvyyttä, jolloin pyritään suurempaan avuliaisuuteen ja parempaan elämisen tasoon taloudellisen ajattelun kehittämisellä. Nämä ominaisuudet ovat ihan hyviä jokaiselle nuorelle. Suomen 4H-kerholiittoa on jo kauan johtanut sosiaalidemokraatti Hannes Tiainen. Itse tunnen hyvin tätä työtä, koska kuuluin sosiaalidemokraattien edustajana Kerholiiton johtokuntaan lähes 20 vuotta ja johdin itse suurta Etelä-Suomen kerhopiiriä 10 vuotta. Niissä vuosikokouksissa

tapasin aina satamäärin uusia ihmisiä kaikkialta Etelä-Suomesta. Valtio avustaa tätä toimintaa maksamalla puolet kerhoneuvojen palkoista, joten on ihan tyhmää tyrkätä koko sekin työ kepun heiniksi. Pitää mennä paikallisen kerhon johtokuntaan ja esittää siellä sellaisia toimintamuotoja, jotka sopivat myöskin tavallisten työläisten lapsille taajamissakin. Kerhoikäisiä ovat juuri sellaiset lapset 7-vuotiaista ylöspäin, jotka eivät vielä kelpaa kansalaisopistoihin. He oppivat kyllä kerhoissa hyvin leipomaan, ompelemaan, tuntemaan kasveja, kansantänhuilemaan ja järjestämään juhlia ja askarteluiltoja. Mutta sosiaalidemokraatit pitävät meillä Hämeessä kerhon johtokuntaa liian vähäpätöisenä luottamustoimena. Kaikki haluavat heti vaan kunnanvaltuustoon.

Vammaisjärjestöjen johtokuntien jäsenyydet ovat myös demareillekin erittäin kiitollinen työmaa. Niihinkään ei ole koskaan tungosta, mutta toimimalla vammaisten hyväksi voi tervekin kannustaa vammaisia. Itse vedin 10 vuotta valtakunnallista Epilepsialiittoa, olematta itse epileptinen. Minulta aina kysyttiin, oletko ihan terve? Vastasin, että en, muttei minussa epilepsiaa ole, tykkään vain muuten auttaa niitä. Oma aviomieheni oli 100 prosentin invalidi ja siinä opin läheltä näkemään vammaisten suuret vaikeudet. Kerjäämällähän Suomessa Invalidiliitonkin pitää elää, myymällä väkisten ihmisille postikortteja. Suuret talot ja terveet ihmiset mankuvat niin paljon kaikenlaista, ettei valtion rahat riitä invalidien hoitokoteihin.

Sosiaalidemokraateillekin sopivana harrastuksena pidän myöskin palokuntatyötä, Punaisen Ristin toimintaa ja vanhusten vapaaehtoistyö on mitä parasta valtuustoehdokkaiden näkyvilläoltoa. Jopa itse huomenna järjestän iltapalapöydän Janakkalan kunnantalolle Mannerheimin Lastensuojeluliiton paikallisosaston pyynnöstä. Varat menevät varattomien opiskelijoitten auttamiseen. Muuten Mannerheim oli köyhässä kodissani pannaan julistettu kansalainen, koska kasvatusisäni oli punakaartilainen.

Urheiluseuroissa kaivataan kipeästi huoltajia ja johtokuntiin sosiaalidemokraattisiakin jäseniä. Järkensä hiojat voivat pelata shakkia. Sosiaalidemokraattien haudoilla pitäisi myöskin jaksaa käydä ja pitää kaunis muistopuhe vainajalle, miten tämä vähässäkin uskollinen puolueemme kannattaja halusi aina auttaa meitä eteenpäin. Omaiset muistelevat vuosikausia tällaisen kauniin muistopuheen pitäjää.

Vielä on jäljellä monta hyvää harrastusta, esimerkiksi asukasyhdistykset, kylätoimikunnat ja kotiseutuyhdistykset. Kaikkien näiden työ on periaatteessa jokseenkin samansuuntaista ja riippuu ehkä usein alullepanijasta, minkä nimen uusi toimintamuoto saa. Kotiseutuyhdistyksiä on paljon sekä kaupungeissa että maalaiskunnissa, asukasyhdistyksiä ja vuokralaisten yhdistyksiä paljon vain kaupungeissa, mutta kylätoimikuntia ja omakotiyhdistyksiä taas pääasiassa vain maalaiskunnissa.

Jos asukkaat haluavat puuttua vuokratalojen ja niiden ympäristöjen kysymyksiin, niin tavallisesti perustetaan vuokralaisyhdistys, joka voi liittyä Vuokralaisten Keskusliittoon, Asukasliittoon tai Kotiseutuliihtoon. Jos taas työskennellään pääosin omakotitalojen ja niiden ympäristöjen, kuten puistojen, jätehuollon, vedensaannin, teiden, kuntopolkujen tai valaistujen latujen saamiseksi tai parantamiseksi tehdään aloitteita kunnalle, niin perustetaan näitä asioita ajamaan joko omakotiyhdistys, jollaiseen esimerkiksi itse kuulun tai kylätoimikunta. Meillä on kahdessa taajamassa omakotiyhdistys ja sivukylissä kylätoimikunnat. Omakotiyhdistys voi liittyä joko Kotiseutuliihtoon tai Asukasliittoon. Kaupungeissa kiinteistöosakeyhtiöitten hallitsemisissa monikerroksisissa vuokrataloissa on usein erikseen vielä talotoimikunnat, jotka ovat liittyneet paikalliseen asukasyhdistykseen ja sen kautta Asukasliittoon tai Vuokralaisten Keskusliittoon.

Etelä-Hämeessä ei asukasyhdistyksiä tavata, eikä teidänkään vaalipiirissänne kuin muutamalla paikkakunnalla sen nimisinä. KotkanVuokralaisyhdistys, joka jo on täyttänyt 40 vuotta, kuuluu Asukasliiton perustajajäseniin. Vanhemmat teistä varmaan muistavat, että tällainen liitto perustettiin v. 1974, jolloin Lauri Vilponiemi johti Vuokralaisten Keskusliittoa ja tuli erimieliseksi saman liiton kommunistiksi kääntyneen sihteerin Juhani Pitkäsen kanssa. Vuokralaisten Keskusliitto jäi demarien johtoon ja Asukasliiton puheenjohtajaksi on nyttemmin valittu helsinkiläinen keskustapuolueen valtuutettu Ilkka Hakalehto. Sihteerinä toimii edelleen Juhani Pitkänen. Asukasyhdistyksiä on koko maassa noin 200, joista 50-60 toimii vielä keskusliiton ulkopuolella. Kukin perusjärjestö määrää itse jäsenmaksunsa, mikä nykyisin on 8-30 markkaa. Siitä tilitetään keskusliitolle 5 markkaa jäseneltä. Liitto toimittaa erikseen 8 kertaa vuodessa ilmestyvää Asukas -lehteä, mikä maksaa erikseen 20 markkaa vuosikerta.

Vuokralaisten Keskusliiton puheenjohtaja on nykyisin salolainen demari Reino Breilin ja sihteeri myös demari Risto Laitila. Tähän liittoon kuuluu mm. monia SKDL:n enemmistösiiven edustajia. Jäsenyhdistyksiä on yhteensä 96, joissa noin 25.000 jäsentä. Täällä piirissä on mukana Kotkan Vuokralaisyhdistyksessä mm. Anna-Liisa Piipari. Yhdistykset määräävät itse jäsenmaksunsa ja se on ollut 10-30 markkaa, mistä keskuliitolle tilitetään 10 mk vuodessa. Sillä hinnalla saa jokainen jäsen myöskin neljä kertaa vuodessa ilmestyvän jäsenlehden, jonka nimi on Asuntomme. Vuokra-asuntoja on maassamme kaikkiaan 530.000 eli 29 % koko asuntokannastamme. Vuokralaisten Keskusliiton puhelinkeskus on 90/7530681. Sieltä saa neuvoja, jos johonkin pitäjäan aiotaan perustaa tällainen yhdistys.

Tätä esitelmää valmistaessani sain selville, että ehkä eniten myös sosiaalidemokraattejakin kuuluu yli 550 paikalliseen kotiseutuyhdistykseen. Se on yleisnimi kaupunginosa-yhdistykselle, kyläseuralle tai pitäjänseuralle, jollaiseen itse kuulun, nimittäin Janakkala-Seuraan. Näihin yhdistyksiin kuuluu yhteen noin 150.000 jäsentä ja valtakunnalliseen Kotiseutuliittoon kuuluu lisäksi 200 kuntaa, maamme kaikki maakuntaliitot, 9 muuta kotiseututyön aluejärjestöä sekä 16 muuta valtakunnallista järjestöä. Liitto saa valtionapua ja sitä käytetään mm. lausunnon antajana kaavoitus- ja lainvalmisteluasioissa, jotka koskevat liiton aloja. Tämän liiton puheenjohtaja on etelähämäläinen tunnettu sosiaalidemokraatti Olli Vuorinen Valkeakoskelta ja johtokuntaan kuuluu mm. Helsingistä Aarne Laurila ja Olavi Ketonen. Nämäkin paikallisosastot määräävät itse jäsenmaksunsa ja se on nykyisin ollut 10-20 markkaa. Liitto perii järjestöiltä erikseen 100-150 markkaa järjestöä kohden vuodessa.

Kylätoimikunnista sanon vielä, että ne ovat rekisteröimättömiä ja niiden kattojärjestö on Kyläasiain Neuvottelukunta, jonka muodostavat 23 valtakunnallista järjestöä. Itse olen kuulunut Suomen Kunnallisliiton edustajana Kyläasiain Neuvottelukuntaan ja hämmästyin, kun Työväen Sivistysliitto oli jättänyt 1000 markan jäsenmaksunsa maksamatta. Se ikäänkuin viestitti, ettei maaseudun työväestön sovi osallistua kylätoimikunnan työhön. Tottakai haja-asutusalueella asuvan demarinkin pitää osallistua oman kylän hyväksi tehtävään työhön, jos aikoo esimerkiksi valtuustoon pyrkiessään saada kylästä jonkun äänen puolueelle, vai mitä luulette? Se on nykyaikana ihan hölmöä ajattelua, että meitä joku äänestäisi, vaikka suljemme silmämme kaikelta muulta toiminnalta, paitsi, mitä työväentalolla tapahtuu. Sielläkin pitää käydä, mutta kaikkeen muuhunkin järkevään toimintaan pitää myöskin demarien saada jalansijaa osallistumalla niiden työhön kehittyvässä yhteiskunnassamme, jos aiomme saada edelleen puolueellemme suuren äänimäärän. Puolemmen pitäminenhän tämän toiminnan päämäärä on. Kyllä rikkailta aina puolestapuhujia ja asiantuntijoita riittää. Köyhillä on pulaa molemmista.